

Matemaattisen tilastotieteen perusteet

5. harjoitukset, 49. vko 2009

- 5.1. Esimerkissä 7.4 satunnaisvektorin (X, Y) todennäköisyysfunktio määriteltiin seuraavasti:

$$f(x, y) = \frac{x + 2y}{12}, \quad \text{kun } (x, y) \in S,$$

missä $S = \{(0, 1), (0, 2), (1, 0), (1, 1), (2, 0)\}$. Laske $E(Y|X = 1)$ ja $\text{Var}(Y|X = 1)$.

- 5.2. (Jatkoa edelliseen) Laske $\text{Cov}(X, Y)$ ja $\text{Cor}(X, Y)$.

- 5.3. Henkilön verenpaine X kotimittarilla mitattuna noudattaa normaalijakaumaa $X \sim N(\mu, 2\sigma^2)$. Terveysasemalla mitattuna verenpaine Y noudattaa normaalijakaumaa $N(\mu, \sigma^2)$. Jos X ja Y ovat riippumattomat, laske todennäköisyys, että keskiarvo $(X+Y)/2$ poikkeaa odotusarvosta μ korkeintaan puolitoista hajontaa.

- 5.4. Olkoot Z_1, Z_2 ja Z_3 riippumattomat ja ne noudattavat $N(0, 1)$ -jakaumaa. Määritellään satunnaismuuttujat

$$\bar{Z} = \frac{1}{3}(Z_1 + Z_2 + Z_3) \quad \text{ja} \quad U = Z_1^2 + Z_2^2 + Z_3^2.$$

Määritä vakiot a, b siten, että

$$P(|\bar{Z}| \leq a) = 0.95; \quad P(U > b) = 0.025.$$

(Vihje: $\bar{Z}$ noudattaa normaalijakaumaa. Ks. myös Lause 6.7.

- 5.5. Laitoksen henkilökunta (23) oli jaettu kolmeen kiintiöön, joihin kuului 5, 10 ja 8 henkilöä. Erääseen komiteaan valittiin arvalla 7 henkilöä. Olkoot X, Y ja Z eri kiintiöistä komiteaan joutuvien lukumäärät. Silloin satunnaisvektorin (X, Y, Z) todennäköisyysfunktio

$$f(x, y, z) = \frac{\binom{5}{x} \binom{10}{y} \binom{8}{z}}{\binom{23}{7}},$$

kun $0 \leq x \leq 5, 0 \leq y \leq 7, 0 \leq z \leq 7, x + y + z = 7$ ja 0 muualla.

Määritä X :n todennäköisyysfunktio. [Huom. $\sum_{r=0}^n \binom{a}{r} \binom{b}{n-r} = \binom{a+b}{n}$]

- 5.6. Olkoon X :n ja Y :n yhteisjakauman tiheysfunktio

$$f(x, y) = \begin{cases} 8xy, & 0 \leq x \leq y \leq 1 \\ 0, & \text{muualla.} \end{cases}$$

Laske $E(X|Y = y)$ ja $E(Y|X = x)$.

- 5.7. Olkoon X :n ja Y :n yhteisjakauman tiheysfunktio $f(x, y) = c(x+2y)$, $0 \leq x \leq 1$, $0 \leq y \leq 1$. Määritä vakion c arvo.
- 5.8. Olkoon $f(x, y) = 3/2$, $x^2 \leq y \leq 1$, $0 < x \leq 1$ satunnaismuuttujien X ja Y yhteisjakauman tiheysfunktio.
- (a) Laske $P(0 \leq X \leq 1/2)$ ja
  - (b) $P(1/2 \leq Y \leq 1)$.
  - (c) Ovatko X ja Y riippumattomat ?